

att betrakta och analysera befintliga förhållanden, utan även vill påverka och göra skillnad. Det gör läsningen av boken mycket nöjsam och ger mersmak.

Boken innehåller foton tagna av författaren. De illustrerar och framhäver textens budskap. Bilderna kompletteras med tydliga kartor, vilket underlättar läsningen både för den som är välbekant med Helsingborgs geografi och för den som inte känner staden.

På andra sidan *Trädgårdsgatan* är den andra boken som ges ut i samarbete mellan Helsingborgs kommun och Campus Helsingborg, som är en filial till Lunds universitet. Denna form av samverkan mellan kommunen och akademien framstår som föredömlig och fler böcker lär vara i antågande. Förhoppningsvis utnyttjar fler nyblivna högskoleorter sin närhet till forskning på samma sätt som man har gjort i Helsingborg.

Karin Gustavsson, Malmö

Tomas Anagrius: *Keramik från Kvidinge*.
Tomas Anagrius, Kvidinge 2007. 193 s., ill.
ISBN 978-91-633-0078-3.

På landet serverar vi någon gång varje sommar skånsk äggkakaka med bacon och lingon. Från stekpannan glider rätten ner på ett kantstött gammalt keramikfat. Först nu har fatet hittat sitt ursprung. Märkningen på baksidan är: ”Hallsten, V:a Sönnarslöv, 1942”. Om Hallsten och ett 40-tal andra krukmakare berättar Tomas Anagrius i sin grundliga bok med titeln *Keramik från Kvidinge*.

Tomas Anagrius är Stockholmsfödd, men Kvidingebo sedan 40 år tillbaka och det egna konstnärskapet i keramik har följt flera linjer genom åren, men en går i den traditionella fåran för Kvidingebygdens tillverkning av lerkärl och -fat.

Kärleken till hantverket och dess lokala särart och intresset för bygdens ”keramikare” ligger till grund för den bok han skrivit efter inventering av tillgängligt bild- och arkivmaterial från två sekler. Hans känsla för produkterna, även de trasiga men sinnrikt lagade, möter läsaren i ord och bild på varje sida.

Anagrius beskriver inledningsvis förutsättningarna för krukmakeriets start i Kvidinge omkring 1800. De första krukmakarna kom från Ängelholm, som var den främsta krukmakeristaden i Skåne. I Kvidinge liksom i Ängelholm fanns det vid Rönne å den speciella lera som behövs för att dreja lerkärl. Att skrålagarna mjukades upp

vid denna tid möjliggjorde hantverk utanför städerna.

Han lotsar därefter läsaren igenom hela proceduren med lerkärlstillverkningen och beskriver först glaciallerans och blålerans fysikaliska egenskaper, berättar därefter om lertäkterna och det styva arbetet med att få upp leran, sedan om de olika slags alster som blev typiska för Kvidingetrakten: drejade lerkärl, -fat och prydnadsföremål samt maskintillverkade blomkrukor. Bara en initierad författare som Anagrius kan ge den fulla bilden av tillverkningsprocessen: lerberedning, drejning, dekorerings, glasering och bränning. Läsaren får vänja sig vid specialtermer som engobe, hornmålning etc. På hela 90 sidor får man därefter stifta bekantskap med personerna bakom alstren, krukmakarna. För varje verkstad, inalles 18, beskrivs de där verksamma krukmakarna i kronologisk ordning. Läsningen är upprepande och inte alltid njutbar, men materialet kompletteras och lyfts upp av citat från rådsturätt, boupteckningar samt enstaka intervjuer och uppteckningar. Personbeskrivningen levandegörs av bilder på hantverkaren och hans familj samt av foton från verkstäder och på produkter signerade eller tillskrivna hantverkaren. Endast i undantagsfall drevs verkstäder av kvinnor, ofta änkor, och då tillsammans med en gesäll.

Författaren lyckas få fram människorna bakom alstren och spegla deras ekonomiska framgångar, men också sviktande hälsa, oro för misslyckade bränningar och slutligen den konjunktursvacka omkring sekelskiftet 1900, som krävde nya tag och ledde till en mekanisering av tillverkningen av blomkrukor. Den blev en tid Kvidingebygdens stordrift i lerkärlsproduktion fram till plastblomkrukans tid.

Sista kapitlet handlar om de tre nutida keramikere som arbetar i Kvidinge och deras konst. Författaren är en av dem. Bildmaterialet i detta avsnitt är betagande.

Som bilagor följer: Otryckta källor, litteraturförteckning, lista över krukmakarna och deras produktionstid vid olika verkstäder, stämplor och signaturer samt enstaka dokument i avskrift.

Boken *Keramik från Kvidinge* är ett välkommet tillskott till floran av litteratur om nordvästskånsk keramik. Det var hög tid att berätta om tillverkningen av de typiska hornmålningsdekorerade bruksföremålen från denna trakt och spegla en 200-årig krukmakertradition mot dagens levande lokala keramikkonst. Allt är inte Höganäskeramik!

Birgitta Castor, Lund